

Duurzaam bouwen in CLT aan de Blaarmeersen

Architect
Studiobont Architecten

Klant
Stad Gent en Farys

De cafetaria aan de Gentse Blaarmeersen nieuw leven inblazen stond al een tijdje op het verlanglijstje van Stad Gent. Voor Woema was het een hele eer om als coördinerend hoofdaannemer mee te bouwen aan dit project. “Een publiek gebouw in hout, en dan nog in onze eigen achtertuin? Dat móesten wij wel bouwen.” vertellen Guillaume en Tom, die het intensieve proces van begin tot eind in goede banen leidden.

Dat het oude gebouw moest worden afgebroken, stond als een paal boven water. Alleen gericht naar het strand, zonder zicht op de aanpalende speeltuin en tot op de draad versleten: het had weinig aantrekkingskracht. De nieuwe cafetaria moest een levendige ontmoetingsplek worden voor gezinnen, sporters, passanten en spelende kinderen. En dat het hele jaar door. Studiobont Architecten won de oproep via de Gentse stadsbouwmeester met het plan voor een compact paviljoen dat zich zowel richt op het water als de nieuwe speeltuin.

Grootse plannen, kleine footprint

De Blaarmeersen vallen onder een ruimtelijk uitvoeringsplan voor groengebied. Daardoor gelden er strikte stedenbouwkundige voorschriften. Zo mocht de footprint slechts minimaal afwijken van het bestaande volume. “En dat terwijl er heel wat bijkomende wensen waren,” vertelt ir.-architect Maarten Baeye, “zoals een grotere keuken en cafetaria, voldoende sanitair en een polyvalente ruimte. Bovendien wilden we de hoogspan-

ningscabine, die vroeger elders op de site stond, in het gebouw integreren. Dat is visueel veel sterker.”

Er moest dus zo compact mogelijk gebouwd worden, en dat lukte Studiobont onder andere door de circulatie zo veel mogelijk naar buiten te verplaatsen. “Er zijn nauwelijks gangen in het gebouw”, legt Maarten uit. “En de buitenruimte wordt nu veel beter benut. Een grote luifel biedt beschutting bij zon en regen, en vanuit de cafetaria en het terras heb je zicht op zowel het strand als de speeltuin.”

En de opvallende blauwe kleur? Daarvoor haalde Maarten de mosterd in Zweden. “Tijdens een kanotocht raakte ik onder de indruk van de gekleurde houten huizen die je daar langs het water ziet. Dat vonden we hier goed passen. We trokken de blauwe kleur door in het interieur. Samen met de bijzondere vorm zorgt dat voor een iconische uitstraling.”

Doordacht bouwen met BIM

Om de CO₂-uitstoot te beperken, koos het ontwerpteam voor houtbouw met lokaal Europees hout. Dat sloot ook perfect aan bij de duurzame visie van Stad Gent. Hout

werd niet alleen ingezet als constructiemateriaal, maar ook voor de gevel en in het interieur. De opdracht werd gegund aan Woema. “Hun expertise, ervaring en portfolio gaven de doorslag. Ik had er meteen een goed gevoel bij”, vertelt Karin Van Eygen, projectleider bij Farys.

“Ik vind het bewonderingswaardig hoeveel energie Woema in de voorbereiding heeft gestoken,” zegt Maarten. “Alles werd in BIM uitgewerkt: van de riolering tot de keukenkasten, inclusief technieken en zelfs elke schroef. Iedere knoop en aansluiting werd vooraf met onze ingenieur besproken, waardoor er tijdens de productie en uitvoering nauwelijks nog iets moest worden bijgestuurd. Woema trekt die grondigheid ook door op de werf. Daar zag ik een montagebundel liggen, een soort stappenplan waardoor elke uitvoerder perfect weet wat er moet gebeuren, ook al zat die niet mee aan tafel.”

“Ons moet je niet meer overtuigen van de meerwaarde van samenwerken in één virtueel model,” vult projectleider Guillaume aan. “Het vergt soms wat overtuigingskracht om andere bouwpartners mee op de kar te krijgen, maar ik denk dat iedereen die al meewerkte aan een dergelijk dossier het erover eens is: je lost conflicten beter op tijdens de voorbereiding dan op de werf.”

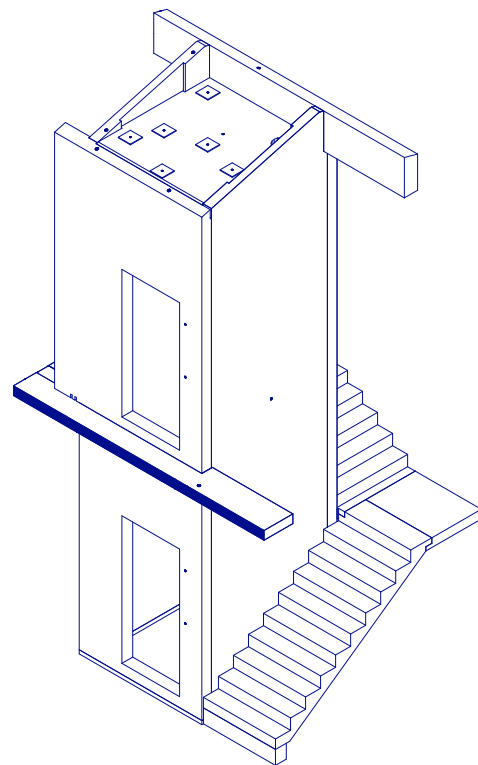
De eerste hoogspanningscabine
in CLT is een feit!

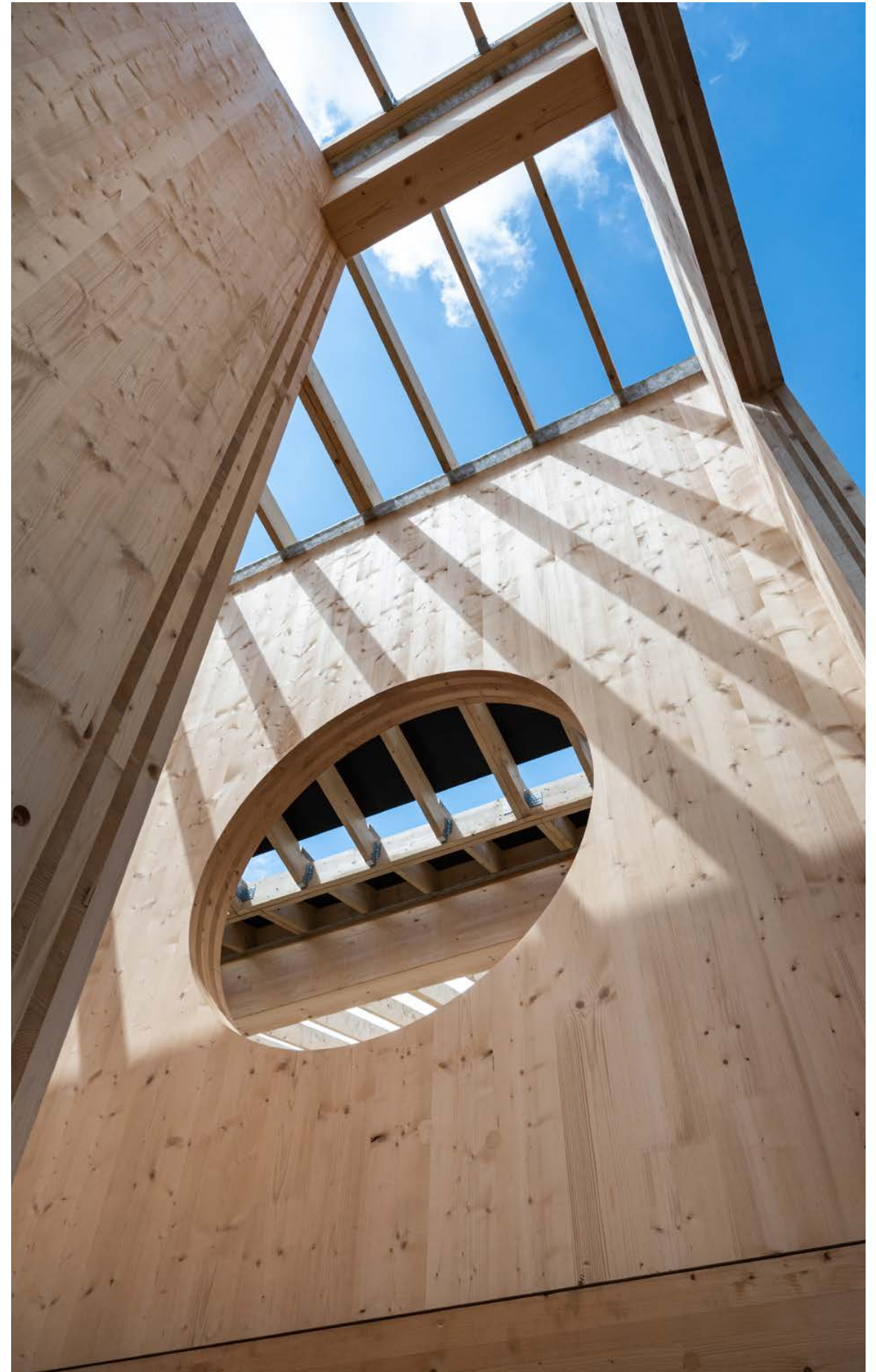
Uitkragen met precisie

De draagstructuur van WATERKANT bestaat uit een combinatie van verticale CLT-wanden en gelamelleerde houten balken, die grotere overspanningen mogelijk maken. Die kwamen onder meer van pas bij de organisch gevormde uitkragende luifel, waar geprefabriceerde CLT-vloerplaten met technische uitsparingen zorgden voor een snelle en precieze montage. “Op de werf hoefden we ze enkel nog met de kraan te plaatsen en te verbinden, als puzzelstukjes die perfect in elkaar passen”, vertellen Guillaume en Tom.

Maarten beaamt dat. “De platen worden computergestuurd en tot op de millimeter nauwkeurig gezaagd in gecontroleerde omstandigheden. Wil je zo’n gebogen vorm in beton realiseren, dan moet een aannemer die curve ter plaatse uitzetten, en moet je hopen dat hij op dat moment geen slechte dag heeft. Met CLT krijg je exact wat je uittekent.”

Een liftschacht en trap worden doorgaans uit ter
plaatse gegoten beton gemaakt, maar hier werd
gekozen voor een geprefabriceerd CLT-element.

Grenzen verleggen met hout

WATERKANT bewijst dat houtbouw niet bruut hoeft te zijn. Dankzij de nauwe samenwerking met stabiliteitsingenieur Mouton bleven de architecturale uitgangspunten overeind. Zo zijn de gelamelleerde balken verankerd met verborgen balkschoenen voor een strak en minimalistisch resultaat. Ook andere slimme ingrepen tonen hoe technisch verfijnd houtbouw vandaag kan zijn.

Omdat geluidsoverdracht bij hout extra aandacht vraagt, zijn de vloer en wanden in de polyvalente zaal bijvoorbeeld akoestisch ontkoppeld met veerregels en akoestische ankers. Zo kan de zaal perfect gebruikt worden terwijl de cafetaria open is, zonder dat geluid van de ene ruimte de andere verstoort.

Een liftschacht en hoogspanningscabine in CLT? Ook dat is perfect mogelijk. "Hoogspanningscabines worden gewoonlijk in beton gebouwd, omdat dat van nature voldoet aan de eisen rond brandweerstand en explosiedruk", legt Guillaume uit. "In overleg met de stabiliteitsingenieur toonden we aan dat CLT die belastingen ook aankan. Dat gold ook voor de liftschacht. Die in hout uitvoeren, vergemakkelijkt bovendien het werk van de liftbouwer, want hij kan zijn geleiders rechtstreeks in het hout schroeven."

Snel water- en winddicht

De montage van de ruwbouw – inclusief dakelementen – nam minder dan drie weken in beslag. Op voorstel van Woema werd de dakstructuur anders opgebouwd dan voorzien in het aanbestedingsdossier. "We kozen voor geprefabriceerde dakcassettes

in plaats van spanten. Daardoor was het gebouw sneller wind- en waterdicht, en bleef de houtstructuur beschermd tegen weersinvloeden", licht Guillaume toe.

Ook het feit dat de ramen en deuren, dankzij het gedetailleerde BIM-model en de verregaande prefabricatie, al besteld konden worden nog voor de ruwbouw er stond, versnelt het bouwproces. Omdat de uitvoering bij houtbouw perfect overeenstemt met het plan, is opmeten op de werf overbodig.

"Het ging enorm snel", bevestigt ook Maarten. "Waar je bij traditionele bouw gaandeweg nog dingen kunt aanpassen, moet je hier meteen zeker van je stuk zijn. Wat je in je aanbestedingsdossier uittekent, wordt tot op de millimeter nauwkeurig uitgevoerd."

Gedurfde publieke houtbouw

Karin kijkt tevreden terug op het traject. "Woema heeft zijn taak als coördinerend hoofdaannemer schitterend volbracht. De werffase verliep opvallend vlot, zeker gezien het aantal betrokken partijen. Er was respect en overleg. En er werd constructief en niet defensief gereageerd. Dat is toch vrij uniek."

Voor Tom en Guillaume was het een leerrijk traject. "De timing was erg strak. Elke dag moest ten volle benut worden. We stonden voortdurend in contact met opdrachtgever, architect, landschapsarchitecten, studiebureaus, onderaannemers, openbare instanties en leveranciers – tot boomexperts toe. Maar het resultaat van al die inspanningen maakt alles goed. Het smaakt naar meer publieke houtbouwprojecten." ←

WATERKANT